

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

י"ב תמוז, ה'תש"ל

חלק ג – י"ל לש"פ בלק, י"ז תמוז (נדחה), ה'תשע"ה

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים וחמש לבריאה

שבעים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק הרלו"צ ז"ל

לעילוי נשמת

הילדה חיילת ב"צבאות השם"

חנה ע"ה

בת – יבדלחט"א – יוסף יצחק הלוי שיחי

נפטרה כ"ב תמוז ה'תש"ע

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות הור"י

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת בלה

ומשפחתם שיחיו לאורך ימים ושנים טובות

וינפלד

ג

בי"ה, כא' תמוז תשי"ח
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ מוה' אלתר שלום מענדל שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מח"י תמוז, בו כותב שהציעו לו לייסד קרן גמ"ח על שמו, שעל ידי כן יוכל להרחיב סכום הקרן פי כמה מאשר הסכום העומד עתה לרשותו לגמ"ח.

ומובן שע"פ הנ"ל נכון הדבר. וזכות הרבים שישתתפו ביסוד הקרן ובעיקר הרבים שיושעו על ידו — וידוע פס"ד תוה"ק שצדקה שקולה כנגד כל המצות וגמ"ח גדולה מן הצדקה — תעמוד לו להצלחה בהאמור ולתוספת בברכות השי"ת גם בעניניו הפרטים.

ויהי רצון שהוא וזוגתו מרת טשרנה תחי' יאריכו ימיהם ושנותיהם בטוב ובנעימים, ומתוך בריאות והרחבת הדעת יוסיפו בעניני תורה ומצות.

בברכה לבשו"ט

מ. שניאורסאהן

נ.ב. בודאי יודע משלשת השיעורים דחומש תהלים ותניא הידועים, ועכ"פ ישמור עליהם מכאן ולהבא, וכן יאמר הקאפיטל תהלים המתאים למספר שנותיו (שמעת הבר מצוה מתחילים בקאפיטל יד', ובכל שנה הבאה אומרים הקאפיטל הבא לאח"ז). וזוגתו תחי' תשמור על מנהג בנות ישראל הכשרות, להפריש לצדקה קודם הדלקת הנרות בכל ערב שבת וערב יום טוב.

ג

מצילום האגרת.

מוה' אלתר שלום מענדל: צוכמן, ירושת"ו. אגרת נוספת אליו — לעיל אגרת א. שצדקה שקולה כנגד כל המצות: ב"ב ט, א. ירושלמי פאה פ"א ה"א. וראה תניא פל"ז (מח, ב).

וגמ"ח גדולה מן הצדקה: סוכה מט, ב.

הקאפיטל תהלים המתאים למספר שנותיו: ראה אג"ק אדמו"ר מהור"י צ"ח אגרת ג'שנה (ע' נג). וש"נ.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ בלק, י"ז תמוז (נדחה), הננו מוציאים לאור חלק שלישי מהתוועדות חג הגאולה י"ב תמוז ה'תש"ל — הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לש"פ קרח, חלק שני לש"פ חוקת, חלק רביעי י"ל אי"ה לש"פ פינחס).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי "אגרות קודש — מילואים" מהשנים תרפ"ה-תשל"ה, שמכנינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

חג הגאולה י"ב י"ג תמוז, ה'תשע"ה,
שבעים שנה להסתלקותהילולא של כ"ק הרלו"צ ז"ל
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2015 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5775 • 2015

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

ב

בי"ה, חי' מ"ח תשי"ג
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה מנחם שי

שלום וברכה!

בנועם נודעתי – ע"י שיחתו של מזכירי עמדו בתלפון – מהטבת מצב בריאות חותנו שי' ובטח גם להבא כשיגיעו אליו בשו"ט בזה לא ימנע הטוב מלהודיעני, ות"ח מראש.

ברצוני לפרש, מה שמדגיש במכתבו אלי, שחותנו שי' הוא מותיקי חסידי ליובאוויטש וכו', אשר זהו לא רק באשר מעלה היא בעיני, אלא שגם בעיניו הוא, חשיבות הוא, וכתוצאה מזה הרי בטח באופנים מתאימים אליו, משתדל גם הוא ליהנות מטובה ואורה של תורת החסידות בכלל ושל חסידות חב"ד-ליובאוויטש בפרט, הן בנוגע לעצמו והן בנוגע לבי"ב שי', וידוע סיסמת הבעש"ט: בכל דרכיך דעהו, ועבדו את ה' בשמחה, זאת אומרת, אשר בכל ענין וענין אפשר לעבוד את השי"ת ומתוך שמחה, אשר מלבד זאת שעבודה מתוך שמחה נעימה יותר וקלה, עוד יתרון בזה שנעשית היא בשלימות ובהידור, כיון שאין כפי בדבר, ועוד זאת אשר סוף סוף גם הגוף ונפש הבהמית מסכימים על זה בנקל יותר, כיון ששמחה מוספת בריאות וכח גם בגוף, וידוע פסק רז"ל, והוא נוגע לכל הני"ל, שלא המדרש עיקר אלא המעשה בקיום התומ"צ בפועל ממש, בברכה – המחכה לבשו"ט.

ב

מו"ה מנחם: המאירי, ברַאָנְקֶס (חתנו של מוה"ר אלתר טשוכמאַן, כפר חסידים – דלעיל אגרת הקודמת).
סיטמת הבעש"ט: ראה גם אג"ק ח"ה אגרת אישפ (ס"ב). ח"ו אגרת א'תקנ"ג. ח"ז אגרת א'תקפ"א (ע' קטו). ח"ח אגרת ב'שיו. ח"י אגרת ג'ז (ס"ב). ובכ"מ.
בכל דרכיך דעהו: משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סרל"א. שו"ע אדה"ז שם סקנ"ו ס"ב.

ועבדו את ה' בשמחה: תהלים ק, ב.

פסק רז"ל .. שלא המדרש עיקר אלא המעשה: אבות פ"א מ"ז.

כ. אך עדיין נשארים אלו שבאים ושואלים: הן אמת שהכל נכון וכו', אבל מה יהי' עם הצורך שיתוספו עוד יהודים לעם ישראל; אם תהי' ההגבלה של הלכה – כיצד יתוספו עוד יהודים?

ובכן, יש שתי תשובות בדבר:

התשובה הראשונה, והיא העיקרית – שאם רוצים שיתוספו יהודים, אין דרך אחרת לעשות זאת מלבד ע"פ הלכה, שהרי אם אין זה ע"פ הלכה, אזי קובע הקב"ה – ש"הליכות עולם לו"⁹⁴, שעל ידו מתנהג העולם – שהגוי נשאר גוי, ובין כך לא נעשה "יהודי".

"תעודת נייר" – אינה יכולה לשנותו ולעשותו "יהודי"; מה שבכחה של "תעודת נייר" לפעול הוא – להכניס אותו ל"עולם השקר", לחיות בדרך של שקר. אך גם אם בתחילה הניח שירמו אותו, הנה סוכ"ס יתפוס שרימו אותו, ועאכו"כ שרימו את כל אלו שמסביבו, כולל גם אלו שרוצים להמציא עבורו את התעודה ח"ו רח"ל.

ועוד תשובה בדבר:

מאז שבנ"י נעשו לעם, אמר להם הקב"ה: "והייתם לי סגולה מכל העמים"⁹⁵, "אוצר חביב כמו .. כלי יקר ואבנים טובות .. כך אתם תהיו לי סגולה משאר אומות"⁹⁶, ומיד הוסיף: "כי לי כל הארץ", היינו, ש"לא תאמרו אתם לבדם שלי ואין לי אחרים .. כי לי כל הארץ, ו(אעפ"כ) הם בעיני ולפני לכלום"⁹⁶.

ובנוגע ל"סגולה", דבר יקר – רואים במוחש שזהו דבר שאינו בנמצא כל כך.

ועד שרואים בפועל בנוגע לאבנים טובות ומרגליות [והרי נמצאים כאן רבים שמתעסקים בזה], שיש פיקוח מיוחד שלא להוציא לשוק יותר מדי אבנים טובות ומרגליות, כדי שלא לגרוע ביוקר שלהם. – ישנם אבנים טובות ומרגליות שנמצאים ב"מחסן", ויכולים להוציאם לשוק, שעי"ז לא נשתנה לכאורה שום דבר; זוהי אותה האבן, באותו טבע, מראה וצבע וכו'. ואעפ"כ, יודע בעל האבנים טובות ומרגליות, שכאשר ישנם יותר מדי, שוב אין זה דבר יקר.

כך נתייסד טבע העולם, כפי שנברא ע"י הקב"ה – שדבר יקר

(94) חבקוק ג, ו. וראה נדה בסופה. וש"נ. (96) פרש"י עה"פ.

(95) יתרו יט, ה.

ישנו במיעוט (כמוכן גם מדברי הרמב"ם בהקדמתו לפירוש המשניות⁹⁷, בביאור מאמר חז"ל⁹⁸ "כל העולם כולו לא נברא אלא לצוות לזה").

וענין זה רואים גם בכללות מין המדבר — כשעושים חשבון, לפי השעון, בנוגע לכמות הזמן והכח שמשקיע אדם במשך ימי חייו עבור אכילה ושתי' ושינה וכיו"ב, אע"פ שהוא בעצמו יודע שענינים אלו הם אמנם דברים הכרחיים, אבל אין להם תכלית בפני עצמם, אלא רק כדי שעיי"ז יגיע למטרתו בחיים. — ענינים אלו צריכים אמנם להיות באופן ש"כל מעשיך יהיו לשם שמים"⁹⁹, ויתירה מזה: "בכל דרכיך דעהו"¹⁰⁰, אבל עד שמגיע לזה — הולך רוב ימי חייו על ענינים שאינם העיקר אפילו בחייו הוא.

ובכן: י"ג השנים הראשונות — הרי עדיין לא בר דעה הוא, כך, שאין זה אלא חינוך והכנה שלאח"ז יהיו אצלו חיים ראויים לשם;

ואפילו לאחרי שכבר נעשה בר דעה — הנה כשעושים חשבון כמה שעות הולכים עבור שינה, אכילה ושתי' ומסחר ("משאו ומתנו") עבור כל עניני פרנסתו, וכמה שעות נשארים לו עבור העיקר בחייו, אזי תופסים שהזמן המוקדש עבור העיקר בחייו הוא מיעוט בכמות; וענין זה קשור עם היותו העיקר באיכות.

וכללות הענין בזה — בלשון הקבלה והחסידות¹⁰⁰, שכאשר ישנו "ריבוי אור", אזי ישנם "מיעוט כלים", ודוקא באופן כזה הוא הסדר בעולם התיקון — שצ"ל ריבוי כלים, ואילו האור הוא במיעוט.

ועד"ז רואים גם בנוגע למין החי, ועד"ז בנוגע למין הצומח — שפירות האילן, שהם תכלית האילן שיהי' נושא פירות [כולל גם אילני סרק כפי שהם מצד הבריאה¹⁰¹, וכפי שיהי' לעתיד לבוא, כפי שמביא רש"י¹⁰² מתו"כ שעתידין אילני סרק לעשות פירות], הרי הם במיעוט בכמות לגבי כל שאר עניני האילן.

וכפי שהענין הוא מצד תורה, כך רואים לאח"ז בפועל — שמאז שבנ"י נעשו לעם, לא היו אף פעם בריבוי הכמות.

וכבר הודיע משה רבינו ש"אתם המעט מכל העמים"⁷⁶, באמרו זאת הן בנוגע למעמד הר סיני, והן בנוגע לכל משך הזמן שלאח"ז; כל זמן

97 ד"ה ואח"כ ראה להסתפק. הערה 47.
98 ברכות ו, סע"ב. וש"ג. (101) ראה רמב"ן בחוקותי כו, ו. וראה גם לקו"ש חכ"ז ע' 194 ואילך. וש"ג.
99 אבות פ"ב מ"ב.
100 ראה בהנסמן בלקו"ש חל"א ע' 155 (102) בחוקותי שם, ד.

הוספה

בי"ה, ח' מ"ח תשי"ג
ברוקלין.

הווי"ח אי"א נו"נ וכו'
מוה"ר מענדל שלום אלטר שי'

שלום וברכה!

עיי חתנו מר מנחם המאירי שי' הגיעני פ"נ בעדו, ולכשאהי' על הציון של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע אזכירו לרפואה קרובה, ואחכה לבשו"ט ממנו מהטבת מצב בריאותו.

בטח יודע הוא משלשת השיעורים השוים לכל נפש מתקנת כ"ק מו"ח אדמו"ר: א) אמירת שיעור תהלים — כפי שנחלק לימי החדש — בכל יום אחר תפלת שחרית, ב) לימוד פרשה חומש עם פירוש רש"י מהסדרה של השבוע, ביום א' פרשה ראשונה וביום ב' מפי שני עד שלישי וכו'. ג) שיעור לימוד תניא, כפי שנחלק לימות השנה, — אשר הם משמשים צנורות וכלים להמשכת וקבלת ברכות השי"ת, ובודאי ישמרם — בלי נדר — וכן מהנכון שבכל יום קודם התפלה — בימות החול — יתן איזה פרוטות לצדקה.

באשר שמעתי שהוא מזקני אני"ש והחסידים, הנה אתענין לדעת, אם שמורים בזכרונו מהנהגות החסידים ואני"ש בעירו וסביבתו, וכן אם ביקר בליובאוויטש ומתי, ומהנשאר בזכרונו ע"ד בקורים כאלו. ות"ח בעד כתבו אודות זה בפרטיות,

בברכה לבריאות הנכונה — המחכה לבשו"ט

מ. שניאורסאהן

מצילום האגרת.

מוה"ר מענדל שלום אלטר: טשוכמאן, כפר חסידים. אגרת נוספת אליו — לקמן אגרת ג.
חתנו מר מנחם המאירי: ראה אגרת אליו — לקמן אגרת הבאה.
בעירו: דאקשיץ.

וזיכך והעלה אותם לקדושה — אזי יהי' אצלם הענין ד"קהל גדול ישובו הנה" ביחד עמו, וזוהי הפעולה שלו בענין ד"זכור" ובענין ד"בעתה אחישנה", ככל הפירושים שבזוה"ק.¹⁴⁸

ויקריים הענין ד"ישראל עושה חיל" — שיהי' בריא כפשוטו בגשמיות ובריא ברוחניות, שליח בריא של המשלח, זה מלך מלכי המלכים הקב"ה, ששלח אותו למטה כדי לעשות לו ית' דירה בתחתונים, לעשות מעוה"ז הגשמי והחומרי — משכן ומקדש לו ית', שעליו אומר הקב"ה "ושכנתי"¹⁴⁹, ובאופן של קביעות, "אוהל בל יצען בל יטע יסודותיו לנצח"¹⁵⁰,

וכפי שיהי' נראה בגלוי גם לעיני בשר — כשיבנה ביהמ"ק השלישי בקרוב ממש ע"י משיח צדקנו,

ו"שם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו" מתוך שמחה וטוב לבב, ובעיקר — קרבן תודה, כדאיתא במדרש¹⁵¹ שכל הקרבנות בטלין חוץ מקרבן תודה,

כולל גם הענין ד"אודך הוי' כי אנפת ביי"¹⁵², שזוהי ההודאה להקב"ה על זמן הגלות, ובעיקר — על שריפת הגלות¹⁵³ והתחלת הגאולה, אתחלתא דגאולה ועד לגאולה האמיתית והשלימה,

והולכים "בנערינו ובזקנינו גו' בבנינו ובבנותינו"⁴⁸ לקבל פני משיח צדקנו, בקרוב ממש.

* * *

(148) ראה סנהדרין צח, א.
 (149) תרומה כה, ח.
 (150) ישעי' לג, כ.
 (151) ויק"ר פ"ט, ז. וראה גם תו"מ חנ"ב ע' שעב (נעתק ב"היום יום" בתחלתו).
 ע' 233. וש"נ.
 (152) ישעי' יב, א.
 (153) ראה אנ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ו

שבנ"י יהיו עם, יהיו "מעט מכל העמים", אלא שזהו "מעט" בכמות. ודוקא בגלל זה — "חשק" ה' בכס"¹⁰³.

כא. אך עדיין מתעוררת השאלה הידועה: כיון ש"אתם המעט מכל העמים" — הרי סוכ"ס "אחרי רבים להטות"¹⁰⁴, ויש דין בתורת אמת שהמיעוט בטל ברוב¹⁰⁵, וא"כ, יש צורך למצוא עצה שבנ"י לא יתבטלו ברוב?!

ובכן: הדין הוא שביטול ברוב הוא רק בשעה שמתערבים ביחד, אבל דבר שאינו מעורב עם השני, אינו בטל.

ובנוגע לעניננו: בשעה שבנ"י הם "עם לבדד ישכון" — אזי לא שייך לומר שהם בטלים, שהרי לא נתערבו.

כאשר פורצים פירצה, ואח"כ מכניסים משם מכל ד' רוחות העולם, ונותנים לכל אחד "תעודת נייר" שבה רושמים כפי רצונו — אזי נעשה רח"ל "ויתערבו בגויים"; אבל כאשר "עם לבדד ישכון" — לא שייך לומר שיתבטל בין העמים, שהרי אינו מתערב עמהם.

וכיון שכן, הרי אין לבנ"י ברירה אחרת, ללא נפק"מ אם רוצים או לא; הדרך היחידה שבנ"י יוכלו להשאר בשלימותם בתור עם ישראל, היא — להיות "עם לבדד ישכון", היפך "ויתערבו בגויים".

ויתירה מזה — כדאיתא במד"ר פ' תצוה¹⁰⁶ בהטעם שישראל נמשלו לזית, כמ"ש¹⁰⁷ "זית רענן יפה פרי תואר קרא ה' שמך", "כל המשקין מתערבים זה בזה, והשמן אינו מתערב אלא עומד, כך ישראל אינם מתערבים עם העכו"ם".

כלומר: אין הכוונה שכאשר השמן נמצא בחדר בפ"ע ושאר המשקין נמצאים בחדר בפ"ע, אזי אינם מתערבים — לא זו היא כוונת המדרש; הכוונה היא, שכאשר יוצקים אותם באותו כלי, ומערבבים אותם במקל, "מקל חובלים"¹⁰⁸ וכו' — לא יועיל מאומה, אלא השמן ישאר בפני עצמו מובדל משאר המשקין.

ועוד זאת — מוסיף המדרש: "השמן אפילו אתה מערבו בכל המשקין שבעולם, הוא נתון למעלה מהן, כך אבותינו .. נצבים למעלה מן העכו"ם".

(103) ראה סה"מ תרצ"ג ס"ע תקמו. וש"נ.
 (104) משפטים כג, ב.
 (105) ראה אנציק' תלמודית (כרך ג) ערך ביטול ברוב (ס"ע סז ואילך). וש"נ.
 (106) שמור"ר רפ"ו.
 (107) ירמ' יא, טז.
 (108) ראה סנהדרין כד, א.

זוהי איפוא הדרך שעל ידה יכולים בני"י להשאר קיימים בתור עם, ולאח"ז — לדון בינם לבין עצמם אם פלוני מדקדק ומניח ד' זוגות תפילין, ב' זוגות או רק זוג אחד... וכל אחד מביא לעצמו ראיות והוכחות: זה סובר כבית-הלל, וזה כבית-שמאי; זה סובר כרש"י, זה כרבינו תם או כהראב"ד ור' שר שלום גאון!...

אבל כל זה מדובר אודות בני"י בינם לבין עצמם, והחילוק הוא רק בין זוג א' של תפילין, ב' או ד' זוגות — שחילוק זה הוא רק בזמן של הנחת תפילין (כולל גם זמן ההכנה לזה), משא"כ לפנ"ז, בשעת השינה, שאז אי אפשר להניח תפילין; ורק לאחר שניעור משנתו ויחשוב בלבו לפני מי הוא שוכב וכי" (כהלשון שמביא רבינו הזקן¹⁰⁹ מהרמ"א¹¹⁰, ע"ש לשון הרמב"ם במורה נבוכים¹¹¹), ומיד יאמר "מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמתי בחמלה רבה אמונתך"¹¹² — אזי מתחיל החילוק בין יהודי אחד לחבירו, כמה זוגות תפילין ניח.

משא"כ בנוגע לגוים — הכל מודים שבני"י הם "עם לבדד ישכון ובגויים לא יתחשב", כמו שמן שאינו מתערב עם שאר המשקין: אפילו אם יעשו כל ההשתדלויות שבעולם לערב אותם, הנה סוכ"ס ישאר השמן בפני עצמו, ויתירה מזה: "נתון למעלה מהן" — שזהו ענין שנוגע לקיום בגשמיות כפשוטו למטה מעשרה טפחים.

כב. וזהו המענה — כאמור — שתמיד ניצחו בני"י לא עם כמות, אלא עם איכות, הן בענינים גשמיים והן בענינים רוחניים.

אפילו בנוגע לסנהדרין, ששם ישנו הדין ד"אחרי רבים להטות" — הנה כדי להכנס לסנהדרין יש צורך בכל הענינים הרוחניים שנימנו ברמב"ם¹¹³ שהם תנאים וגדרים שדוקא על ידם יכולים להכנס לסנהדרין, ואז הרי זה נעשה ענין של איכות, ולא ענין של כמות, כי בנוגע לכמות — הרי אדרבה: תמיד צריך להיות אותו מספר: "סנהדרי גדולה" — מספרה שבעים ואחד¹¹⁴.

ועד"ז נמשך מתורה בכללות עם ישראל — שאסור לוותר אפילו על יהודי אחד, כיון שבני"י צריכים להיות בשלימותם; באיזו חלוקה

וכאשר מתחיל לערוך "חשבון" שהוא "קטן", ו"מי יקום... כי קטן הוא"¹⁴⁴, כיצד יוכל לקום ולעמוד ברשות-הרבים חשוק, ומה כבר יוכל לפעול וכו' — הנה על זה ישנה הברכה (בכלל, ובפרט קרוב לביאת משיח) ש"הקטן יהי' לאלף והצעיר לגוי עצום אני הוי' בעתה אחישנה"¹⁴⁵: אפילו נניח שהוא ערך חשבון-צדק ואכן הוא רק "קטן" ורק "צעיר" — אין לו מה להתפעל, כיון שיש לו הבטחת הקב"ה ש"הקטן יהי' לאלף והצעיר לגוי עצום"; וזוהי הדרך שהקב"ה יעשה את החלק שלו — "אני הוי' בעתה אחישנה".

וזוהי הנתינת-כח והברכה של בעל השמחה והגאולה לכל אלו המתעסקים — לא להתפעל מהחשבון אם יוכל לתקן ולהציל יהודי אחד, שני יהודים או יהודים רבים; הוא עושה את שליחותו באמונה, וה' הטוב בעיניו יעשה; הוא עושה את ה"כלים" שיהי' "קהל גדול", ואז הקב"ה יזכהו ויצליחו שיהי' "לאלף" ו"לגוי עצום".

כז. ויהי' שכל אלו שעומדים כבר באמצע שליחות זו — כל אחד בסביבתו ובעירו ובמדינתו, ובפרט אלו שזכו שבעל השמחה והגאולה חינך אותם ושלח אותם, או שהראה או רמו הדרך כיצד ולאן ללכת ומה לפעול שם, ועושים זאת בשמחה ובטוב לבב — יתברכו בכל טוב,

ובקרוב ממש יזכו לצאת לקבל פני משיח צדקנו יחד עם ה"קהל גדול" (כולל גם מאלו ש"בשם ישראל יכונה") שהעמידו ביודעין, ויתירה מזה: בלא יודעין — כמדובר כמ"פ¹⁴⁶ אודות כמה סיפורים שבכלל לא ידעו אודות הרושם שעשו על פלוני לשנות את סדר חייו;

הוא בכלל לא דיבר אתו, אלא רק עבר ברחוב, ופלוני ראה אותו והתעניין אודותיו: כיצד מגיע לארצות-הברית אברך דובר אנגלית שלבוש באופן שרואים מיד שהוא בן אברהם יצחק ויעקב, והוא לא מבקש כסף... כי אם "תן"¹⁴⁷ לי הנפש"; הוא רוצה שיהודי יניח תפילין ויתנהג כמו יהודי — לא רק ביוהכ"פ ור"ה, שבתות וימים-טובים, אלא גם במשך כל ימות השנה! וענין זה גרם "מהפיכה" בסדר חייו, כיון שנתעוררה אצלו השייכות לזקנו ואבי זקנו כו' עד לאברהם יצחק ויעקב, ובאופן שנמשך אצלו בפועל למטה מעשרה טפחים.

וכיון שכלפי שמיא גליא שאלו הם הניצוצות שלו, שהוא בירר

109 שו"ע או"ח (מהדו"ק) רס"א. ועד"ז

במהדו"ב שם ס"ד.

110 או"ח בתחלתו.

111 ח"ג פנ"ב.

112 שו"ע אדה"ז שם (במהד"ק ס"ה), סנהדרין, כי אם כשיש רוב ומיעוט כו'.

144 עמוס ז, ה"ב.

146 ראה גם שיחת י"ב תמוז תשט"ו

145 ישעי' ס, כב.

סי"ג תר"מ ח"ד ע' 192 ואילך). וש"נ.

147 לשון הכתוב — לך לך יד, כא.

והולך עמו לבדו לארץ ישראל. — הוא לא ממתין עד שתתאסף כחה שלימה, מספר מסויים של יהודים, ואז יוליך את כולם בבת אחת, אלא הוא מלקט כל אחד בפני עצמו — "תלוקטו לאחד אחד".

וכיון שכן, הרי "דיו לעבד להיות כרבו" — להתעסק אפילו עם יהודי אחד, עאכו"כ אם יש תשעה יהודים, ועאכו"כ אם יש כו"כ פעמים ככה, אלא שאינם מאוחדים, כיון שאיש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו, ואי אפשר לכאורה לכנסם באותם ד' אמות; אין לו להתפעל מזה, אלא למלא שליחותו שם — ואדרבה: בשמחה ובטוב לבב — ללקט אותם "לאחד אחד".

ויתירה מזה:

גם בשעה ששורר חושך בעולם וברשות הרבים, ונדמה לו שחוץ ממנו, הוא ובני-ביתו, אין אף אחד — אינו יכול לדעת אמיתית המצב, דכיון שברשות הרבים שורר חושך, הרי יכול להיות שה"חושך" הוא גם בשכלו, ששכלו מעוות כו', ואינו יודע מה שנעשה מסביבו...

והעצה בזה — כמדובר בארוכה בהתוועדות קודמת¹³⁶ אודות המשל של בעל השמחה והגאולה¹³⁷, שצריך להדליק פנס (ובלשון הרב: "אֶ לְאִמְטֵרנֵע") ולהעמידו ברחוב, באמצע רשות הרבים החשוך, ואז יראה שמכמה צדדים ומכמה רוחות מופעים אנשים, ולאח"ז יתברר שהם בבחינת "אדמה לעליון"¹³⁸, שלכן נקראים בשם "אדם", ועד שיכול להיות ש"קהל¹³⁹ גדול ישובו הנה!"

והדרך לזה — לא להמתין שיבואו להזמין אותו ויספרו לו שישנו "קהל גדול", וכיון שהוא מדריך גדול, הרי זה "פרנס לפי הקהל" או "קהל לפי הפרנס"¹⁴⁰; אלא בידעו שישנו ענין של "פנס" ("לְאִמְטֵרנֵע"), וישנו ענין של "עולם", והקב"ה ברא אותו והביאו אותו לעולם — הרי זה סימן שעליו למלא שם שליחות, והשליחות היא — "אנן פועלי דיממא אנן"¹⁴¹, כפי שפירש הצ"צ¹⁴² שהפעולה שלנו היא לפעול הענין ד"יום" — "ויקרא אלקים לאור יום"¹⁴³ — להאיר, ולכן, לכל לראש עליך להאיר; תעמיד את ה"פנס", ואז תראה שישנם כמה וכמה — לא רק "אחד אחד", אלא גם רבים, ועד שיכול להיות "קהל גדול".

(136) שיחת י"ג תמוז תשכ"ב ס"ב ואילך
(תו"מ חל"ד ע' 129 ואילך).
(137) שיחת ש"פ קרח, ג' תמוז תש"א ס"ו
(סה"ש תש"א ע' 136 ואילך).
(138) ראה שלי"ה ג, רע"א. ועוד.
(139) ירמ' לא, ז.
(140) ראה ערכין יז, א.
(141) עירובין סה, א.
(142) סה"ש תרצ"ו ע' 25. וש"נ.
(143) בראשית א, ה.

שרוצה להעמיד את עצמו — בסוג ד"ראשיכם שבטיכם" או בסוג ד"חוטב עציך" ו"שואב מימין", שייך הוא לכלל ישראל, ואפילו אם הוא במעמד ומצב ש"בשם ישראל" רק "יכונה".

ובדרך ממילא מובן גם לאידך גיסא — בנוגע ל"והייתם לי סגולה מכל העמים", "המבדיל בין ישראל לעמים" — שמי שאינו יהודי, יכול הוא להיות מ"חסידי אומות העולם", ואשרי חלקו, כולל גם חלקו בעולם הבא⁶⁵, אבל הוא לא יהודי; כשם שבנוגע לבנ"י, גם הפחות שבפחותים — "אע"פ שחטא ישראל הוא"¹¹⁵.

ולהעיר, שמ"ש בגמרא "ישראל הוא", הרי זה בסתירה לכאורה למ"ש באגרת של בעל השמחה: "בשם ישראל (רק) יכונה", שהרי כינוי הוא ענין של העלם והסתור, ולא שמו האמיתי, ואילו בגמרא נאמר "ישראל הוא", וכפי שנקרא עכן בתורה בשם "ישראל", ולא ענין של כינוי ("ישראל יכונה"). וכפי שיתבאר לקמן.

ובכל אופן, בנוגע לענינינו — אין מה לרדוף אחרי כמות, ובפרט שזוהי כמות שמזיקה כו' [ובפרט שהם בעצמם צועקים שאין רצונם בכך, ואסור לרמות אותם וכו']; אלא צריכים לשמור את האיכות, שבזה נכלל גם ענין הכמות, שהרי כל ענין של כמות אצל יהודי הוא גם ענין של איכות, כידוע מאמר רבותינו נשיאנו¹¹⁶: הגשמיות של יהודי פלוני היא אצלי רוחניות (כמבואר הדבר בהתוועדות שלפנ"ז¹¹⁷).

ואז יהי' עם ישראל בשלימותו; באיזה אופן יהי' המספר בכמות — יהי' זה עם שלם, בארץ ישראל השלימה, כיון ששומרים את התורה בשלימותה.

ואז פועלים את הגאולה האמיתית והשלימה, ע"י משיח צדקנו, שהוא הגואל בשלימות — בגאולה שאין אחרי' גלות¹¹⁸, בקרוב ממש, "ושמחת עולם על ראשם"¹¹⁹.

* * *

כג. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה אראנו ולא עתה אשורנו ולא קרוב דרך כוכב מיעקב וגו'.

* * *

(115) סנהדרין מד, רע"א.
(116) בתוד"ה ה"ג ונאמר — פסחים קטז, ב.
(117) ישעי' לה, יו"ד. נא, יא.
(118) ראה מכילתא בשלה טו, א. הובא
(119) ישעי' לה, יו"ד. נא, יא.

כד. לאחרי "דרך כוכב מיעקב וקם שבט מישראל" — ממשיך הכתוב⁹² ומסיים: "ומחץ פאתי מואב וקרקר כל בני שת", ומפרש רש"י: "כל בני שת — כל האומות, שכולם יצאו מן שת, בנו של אדם הראשון" (שממנו הושתת כל העולם¹²⁰).

והיינו, שבביאת המשיח יהיו כל האומות (כל בני שת, שכולל את כל מין המדובר) תחת שלטונו של משיח, ולא רק כמו שהי' בגאולות שלפניו, שהיו מקומות (לא רק בארץ ישראל, אלא גם בחוץ לארץ) שבהם היתה יד ישראל תקיפה [ע"ד המסופר בתנ"ך שאדום היתה נושאת מס¹²¹, ועאכו"כ בימי שלמה, ש"מכל הממלכות" הביאו לו מס¹²²], אבל אעפ"כ היו שם מלכים בפני עצמם.

ומתאים גם למ"ש "אז אהפוך אל עמים גו' לקרוא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד"¹²³, "ונגלה כבוד הוי' וראו כל בשר גו' כי פי ה' דיבר"¹²⁴ — שכולל אפילו עמי הארץ (אע"פ שהי' חילוק באופן הראי', ובמכ"ש וק"ו מזה שאצל בני" גופא יהיו "קטנם" ו"גדולם"¹²⁵ (כמדובר לעיל¹²⁶), ועאכו"כ בנוגע ל"המבדיל בין ישראל לעמים" — שהרי גם אז יהיו "עמי הארץ" שענינם יהי' לקיים שבע מצוות בני נח וכל המסתעף מזה (שבזה נכללים כל הענינים המוכרחים ודרושים וטובים ליישוב העולם — "לשבת יצרה"¹²⁷), ויהי' עם בני" ש"לכדד ישכון ובגויים לא יתחשב" (שכך יהי' גם בשעת ביאת משיח¹²⁸), אלא ש"לא ישא גוי אל גוי חרב"¹²⁹, "ונתתי שלום בארץ"⁷³ — בארץ ישראל, ועד בכללות העולם כולו, כמ"ש¹³⁰ "לא ירעו ולא ישחיתו וגו' כי מלאה הארץ דעה גו'" — כל הארץ כולה, לא רק ארץ הקודש).

וזהו גם כללות הענין ד"ישראל עושה חיל" (שנאמר בהמשך ל"וקרקר כל בני שת") — שהרי "חיל" לאמיתתו הוא שלא זו בלבד ש"נגלה כבוד הוי' וראו .. כי פי ה' דיבר" בד' אמותיו של יהודי, אלא בכל מקום שידו מגעת [הן עי"ז שנמצא שם בגופו, או שמגיע שם בהשפעתו באיזה אופן שהי', ע"י ראי' או שמיעה או ע"י שלוחו וכיו"ב],

(120) רמב"ן בראשית ה, ג. וראה תקו"ז
תס"ט (ק, א). ת"ע (קט, סע"ב ואילך).
(121) ראה שמואל-ב ח, יד ובפרש"י.
(122) ראה מלכים-א ה, א ובמצו"ד.
(123) צפני"ג, ט. וראה רמב"ם ה' מלכים
ספ"א.
(124) ישעי' מ, ה.
(125) ירמי' לא, ג.
(126) במאמר פ" (לעיל ע' ...).
(127) ישעי' מה, יח.
(128) ראה לקח טוב. הובא בתורה שלמה
עה"פ (אות סג). רמב"ן עה"פ. ועוד.
(129) שם ב, ד.
(130) שם יא, ט.

כיון שיש לו אפשרות לעשות שם "חיל", לפעול ענינים טובים, הנה בימות המשיח יהי' הענין ד"ישראל עושה חיל" במילואו ובשלימותו — כפי שתורת אמת רוצה וקוראת בשם "חיל" — שזהו באופן שאין למעלה מזה (שהרי אם נשאר ענין שהי' יכול לעשות ממנו "חיל" ולא עשה, אזי לא שייך לומר "עושה חיל", כי עדיין יש מה לעשות, כיון שנשאר עדיין ענין שלא פעל בו להביאו לשלימותו ולתכליתו).

כה. וכיון שכל הענינים תלויים במעשינו ובעבודתינו¹³¹, לכן, ככל שמתקרבים לסיום הגלות ואתחלתא דגאולה, התחיל בעל השמחה והגאולה לשלוח שלוחים לכו"כ מקומות, ומזמן לזמן — למקומות שהם בריחוק (בגשם, בשטח) יותר,

ועד אפילו למקום שבו "צריך להיות אוהז .. איש איש ממקומו כענין שנאמר¹³² ואתם תלקטו לאחד אחד בני ישראל" (כלשון רש"י¹³³) — כשמגעת ידיעה אודות מקום שיש בו רק יחידים, "אחד אחד", ואין אפילו מנין,

כי, כשישנם עשרה, אין הכרח להיות אוהז "אחד אחד", שהרי מכל העשרה נעשית מציאות ("עדה") אחת, "עדה קדושה"¹³⁴, ובמילא יכול ליקח את כל הקהילה קדישא, ה"עדה קדושה", בבת אחת, ורק כשנשארים פחות מעשר, ללא צירוף, הרי הם יחידים, ואז צריך להיות הענין ד"תלוקטו לאחד אחד".

כו. אמנם, כאשר מבקשים לעסוק בהפצת היהדות התורה ומצוותי, יש מי שאומר שרצונו שישלחו אותו דוקא למקום שבו נמצאים כו"כ אלפים ורבבות מישראל, ובלאה"כ, סבור הוא שלפי הכחות שלו, לא מתאים שיתעסק עם קהילה קטנה שיש בה מספר מועט של יהודים, ועאכו"כ שלא כדאי להקדיש את הזמנים והכחות והידיעות שלו להתעסק עם יחידים, "לאחד אחד", כיון שאין שם עשרה שהם באופן של התאחדות.

ועל זה אומרים — "דיו לעבד להיות כרבו"¹³⁵:

הקב"ה אומר, שבסוף זמן הגלות "הוא עצמו .. אוהז בידיו ממש איש איש ממקומו .. שנאמר ואתם תלקטו לאחד אחד בני ישראל",

(131) תניא רפ"ז.
(132) שם כז, יב.
(133) נצבים ל, ג.
(134) ראה ברכות כא, ב. וש"נ.
(135) לשון חז"ל — ברכות נח, ב. ועוד.